

SPIIS TREŚCI

Przedmowa	5
-----------------	---

CZĘŚĆ I. POKANTOWSKIE SYSTEMY IDEALISTYCZNE

Rozdział I. Wprowadzenie	9
--------------------------------	---

Uwagi wstępne – Filozofia Kanta a metafizyka idealistyczna – Znaczenie idealizmu, waga, jaką przykładał do systemu, i jego ufność w potęgę i zasięg filozofii – Idealisci a teologia – Ruch romantyczny a idealizm niemiecki – Trudność realizacji programu idealistycznego – Elementy antropomorficzne w niemieckim idealizmie – Idealistyczne filozofie człowieka

Rozdział II. Fichte (1)	33
-------------------------------	----

Życie i pisma – W poszukiwaniu podstawowej zasady filozofii: wybór między idealizmem a dogmatyzmem – Czyste Ja i ogląd intelektualny – Komentarze do teorii czystego Ja; fenomenologia świadomości a idealistyczna metafizyka – Trzy podstawowe zasady filozofii – Uwagi wyjaśniające do dialektycznej metody Fichtego – Teoria wiedzy a logika formalna – Ogólna idea dwóch dedukcji świadomości – Dedukcja teoretyczna – Dedukcja praktyczna – Komentarze do Fichtego dedukcji świadomości

Rozdział III. Fichte (2)	56
--------------------------------	----

Uwagi wprowadzające – Potoczna świadomość moralna i nauka etyki – Moralna natura człowieka – Najwyższa zasada moralności i formalny warunek moralności czynów – Sumienie jako nieomylny przewodnik – Filozoficzne zastosowanie formalnego prawa moralnego – Idea powołania moralnego i Fichtego ogólna wizja rzeczywistości – Wspólnota jaźni w świecie jako warunek samoświadomości – Zasada (reguła) prawa – Dedukcja państwa i jego natura – Zamknięte państwo handlowe – Fichte i nacjonalizm

Rozdział IV. Fichte (3)	70
-------------------------------	----

Fichtego wczesne idee religii – Bóg w pierwszej wersji teorii wiedzy – Oskarżenie o ateizm i odpowiedź Fichtego – Nieskończona Wola w *Powołaniu człowieka* – Rozwój filozofii bytu, 1801-1805 – „Teoria religii” – Pisma późne – Wyjaśnienia i uwagi krytyczne do Fichtego filozofii bytu

Rozdział V. Schelling (1)	86
Życie i pisma – Kolejne fazy w myśli Schellinga – Wczesne pisma i wpływ Fichtego	
Rozdział VI. Schelling (2)	95
Możliwość i metafizyczne podstawy filozofii przyrody – Ogólne kontury filozofii przyrody Schellinga – System idealizmu transcendentального – Filozofia sztuki – Absolut jako tożsamość	
Rozdział VII. Schelling (3)	113
Idea kosmicznego upadku – Osobowość i wolność w człowieku i w Bogu; dobro i zło – Różnica między filozofią negatywną a filozofią pozytywną – Mitologia i objawienie – Ogólne uwagi o Schellingu – Uwagi o oddziaływaniu Schellinga i o niektórych zbliżonych do niego myślicielach	
Rozdział VIII. Schleiermacher	132
Życie i pisma – Podstawowe doświadczenia religijne i jego interpretacja – Ludzkie życie moralne i religijne – Uwagi końcowe	
Rozdział IX. Hegel (1)	141
Życie i pisma – Wczesne pisma teologiczne – Stosunek Hegla do Fichtego i Schellinga – Życie Absolutu i natura filozofii – Fenomenologia świadomości	
Rozdział X. Hegel (2)	166
Logika Hegla – Ontologiczny status idei, czyli Absolutu w sobie i przejście do przyrody – Filozofia przyrody – Absolut jako duch; duch subiektywny – Pojęcie prawa – Moralność – Rodzina i społeczeństwo obywatelskie – Państwo – Wyjaśniające uwagi do Heglowskiej idei filozofii politycznej – Funkcja wojny – Filozofia dziejów – Kilka uwag o Heglowskiej filozofii dziejów	
Rozdział XI. Hegel (3)	197
Sfera ducha absolutnego – Filozofia sztuki – Filozofia religii – Relacja między religią a filozofią – Heglowska filozofia historii filozofii – Oddziaływanie Hegla i podział heglizmu na prawe i lewe skrzydło	
CZĘŚĆ II. REAKCJA PRZECIW METAFIZYCZNYM IDEALIZMOWI	
Rozdział XII. Pierwsi oponenci i krytycy	217
Fries i jego uczniowie – Realizm Herbarta – Beneke i psychologia jako nauka podstawowa – Logika Bolzano – Weisse oraz I. H. Fichte jako krytycy Hegla	
Rozdział XIII. Schopenhauer (1)	228
Życie i pisma – Dysertacja doktorska Schopenhauera – Świat jako przedstawienie – Biologiczna funkcja pojęć i możliwości metafizyki – Świat jako przejaw woli życia – Metafizyczny pesymizm – Kilka uwag krytycznych	

Rozdział XIV. Schopenhauer (2) 242

Estetyczna kontemplacja jako chwilowa ucieczka od poddaństwa wobec woli – Po-
szczególne sztuki piękne – Cnota i wyrzeczenie: droga zbawienia – Schopenhauer
i idealizm metafizyczny – Ogólny wpływ Schopenhauera – Uwagi o rozwinięciu
filozofii Schopenhauera przez Eduarda von Hartmanna

Rozdział XV. Przekształcenie idealizmu (1) 255

Uwagi wprowadzające – Feuerbach i przekształcenie teologii w antropologię – Ruge
i krytyka Hegłowskiej postawy wobec historii – Stirnerowska filozofia Ja

Rozdział XVI. Przekształcenie idealizmu (2) 265

Uwagi wprowadzające – Życie i pisma Marksa i Engelsa oraz rozwój ich myśli
– Materializm – Materializm dialektyczny – Materialistyczna koncepcja dziejów – Uwagi
o myśli Marksa i Engelsa

Rozdział XVII. Kierkegaard 289

Uwagi wprowadzające – Życie i pisma – Jednostka i tłum – Dialektyka stadiów i prawda
jako podmiotowość – Idea egzystencji – Pojęcie strachu – Oddziaływanie Kierkegarda

CZĘŚĆ III. PÓŹNIEJSZE PRĄDY MYŚLOWE

Rozdział XVIII. Materializm niedialektyczny 307

Uwagi wprowadzające – Pierwsza faza nurtu materialistycznego – Lange i krytyka
materializmu – Monizm Haeckla – Energetyzm Ostwalda – Empiokrytycyzm rozumia-
ny jako próba przewyższenia opozycji między materializmem a idealizmem

Rozdział XIX. Nurt neokantowski 314

Uwagi wprowadzające – Szkoła marburska – Szkoła badeńska – Prąd pragmatystyczny
– E. Cassirer; uwagi podsumowujące – Kilka uwag o Diltheyu

Rozdział XX. Odrodzenie metafizyki 325

Uwagi o metafizyce indukcyjnej – Metafizyka indukcyjna Fechnera – Teleologiczny
idealizm Lotzego – Wundt i stosunek nauki do filozofii – Witalizm Driescha – Aktywizm
Euckena – Pozyskiwanie przeszłości: Trendelenburg i myśl grecka; odrodzenie tomiz-
mu

Rozdział XXI. Nietzsche (1) 338

Życie i pisma – Różne fazy myśli Nietzschego jako różne „maski” – Wczesne pisma
Nietzschego i krytyka współczesnej kultury – Krytyka moralności – Ateizm i jego
konsekwencje

Rozdział XXII. Nietzsche (2) 352

Hipoteza woli mocy – Wola mocy przejawiająca się w poznaniu; Nietzscheańska
koncepcja prawdy – Wola mocy w przyrodzie i w człowieku – Nadczłowiek i hierarchia
godności – Teoria wiecznych powrotów – Uwagi o filozofii Nietzschego

Rozdział XXIII. Spojrzenie w przeszłość, spojrzenie w przyszłość 364

Kilka problemów wyrastających z filozofii niemieckiej dziewiętnastego wieku – Odpowiedź pozytywistyczna – Filozofia egzystencji – Narodziny fenomenologii; Brentano, Meinong, Husserl, szerokie użycie analizy fenomenologicznej – Metafizyka bycia; Heidegger, tomiści – Uwagi podsumowujące

Dodatek. Krótka bibliografia 381

Indeks osób 413

Indeks rzeczowy 427